

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2019/880 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 17. travnja 2019.

o unosu i uvozu kulturnih dobara

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽¹⁾,

budući da:

- (1) S obzirom na Zaključke Vijeća od 12. veljače 2016. o borbi protiv financiranja terorizma, Komunikaciju Komisije Europskom parlamentu i Vijeću od 2. veljače 2016. o Akcijskom planu za jačanje borbe protiv financiranja terorizma i Direktivu (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, trebalo bi donijeti zajednička pravila o trgovini s trećim zemljama kako bi se osigurali djelotvorna zaštita protiv nezakonite trgovine kulturnim dobrima i protiv njihova gubitka ili uništavanja, očuvanje kulturne baštine čovječanstva i sprečavanje financiranja terorizma i pranja novca prodajom opljačkanih kulturnih dobara kupcima u Uniji.
- (2) Iskorištavanje narodâ i područja može dovesti do nezakonite trgovine kulturnim dobrima, osobito kada takva nezakonita trgovina proizlazi iz konteksta oružanog sukoba. U tom pogledu, ovom bi se Uredbom trebale uzeti u obzir regionalne i lokalne karakteristike narodâ i područja, a ne tržišna vrijednost kulturnih dobara.
- (3) Kulturna dobra dio su kulturne baštine i često su od velike važnosti u kulturnom, umjetničkom, povijesnom i znanstvenom smislu. Kulturna baština jedno je od osnovnih obilježja civilizacije zbog, među ostalim, svoje simboličke vrijednosti i toga što čini dio kulturnog sjećanja čovječanstva. Ona obogaćuje kulturni život svih naroda i povezuje ljude na osnovi zajedničkog sjećanja, znanja i razvoja civilizacije. Stoga bi je trebalo zaštititi od nezakonita prisvajanja i pljačke. Uvijek je bilo pljačkanja arheoloških nalazišta, no sada je ono doseglo industrijske razmjere te je, zajedno s trgovinom nezakonito iskopanim kulturnim dobrima, teško kazneno djelo kojim se nanose velike patnje svima koji su njime izravno ili neizravno pogođeni. Nezakonitom trgovinom kulturnim dobrima u mnogim se slučajevima doprinosi nasilnoj kulturnoj homogenizaciji ili nasilnom gubitku kulturnog identiteta, dok pljačka kulturnih dobara dovodi, među ostalim, do dezintegracije kultura. Dokle god je moguće baviti se unosnom trgovinom nezakonito iskopanim kulturnim dobrima i od nje ostvarivati dobit bez ikakvog znatnog rizika, takva će se iskapanja i pljačka nastaviti. Zbog ekonomske i umjetničke vrijednosti kulturnih dobara velika je potražnja za njima na međunarodnom tržištu. Nepostojanje snažnih međunarodnih pravnih mjera i nedjelotvorno izvršavanje onih mjera koje eventualno postoje dovode do prijenosa takvih dobara u sivu ekonomiju. Unija bi stoga trebala zabraniti unos kulturnih dobara nezakonito izvezenih iz trećih zemalja na carinsko područje Unije, uz poseban naglasak na kulturnim dobrima iz trećih zemalja pogođenih oružanim sukobom, a osobito ako takvim kulturnim dobrima trguju terorističke organizacije ili druge zločinačke organizacije. Iako ta

⁽¹⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 12. ožujka 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 9. travnja 2019.

⁽²⁾ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.)

opća zabrana ne bi trebala povlačiti za sobom sustavne kontrole, državama članicama trebalo bi biti dopušteno da interveniraju kada prime informacije o sumnjivim pošiljkama i da poduzmu sve odgovarajuće mjere radi presretnja nezakonito izvezenih kulturnih dobara.

- (4) S obzirom na to da se na uvoz kulturnih dobara na carinsko područje Unije u državama članicama primjenjuju različita pravila, trebalo bi poduzeti mjere, posebno kako bi se osiguralo da uvoz određenih kulturnih dobara podliježe jedinstvenim kontrolama pri njihovom ulasku na carinsko područje Unije, na temelju postojećih procesa, postupaka i administrativnih instrumenata kojima se nastoji postići ujednačena provedba Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.
- (5) Zaštita kulturnih dobara koja se smatraju nacionalnim blagom država članica već je obuhvaćena Uredbom Vijeća (EZ) br. 116/2009 ⁽⁴⁾ i Direktivom 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾. Ova se Uredba stoga ne bi trebala primjenjivati na kulturna dobra koja su stvorena ili otkrivena na carinskom području Unije. Zajednička pravila koja se uvode ovom Uredbom trebala bi obuhvaćati carinsko postupanje s kulturnim dobrima koja nisu kulturna dobra Unije, a koja ulaze na carinsko područje Unije. Za potrebe ove Uredbe, relevantno carinsko područje trebalo bi biti carinsko područje Unije u trenutku uvoza.
- (6) Mjere kontrole koje je potrebno uspostaviti u vezi sa slobodnim zonama i takozvanim „slobodnim lukama” trebale bi imati što veće područje primjene u smislu dotičnih carinskih postupaka kako bi se spriječilo izbjegavanje ove Uredbe iskorištavanjem tih slobodnih zona, koje imaju potencijal da budu iskorištene za kontinuirano širenje nezakonite trgovine. Te se mjere kontrole stoga ne bi trebale odnositi samo na kulturna dobra puštena u slobodni promet, nego i na kulturna dobra stavljena u posebni carinski postupak. Međutim, njihovo područje primjene ne bi trebalo nadilaziti cilj sprečavanja ulaska nezakonito izvezenih kulturnih dobara na carinsko područje Unije. Prema tome, iako obuhvaćaju puštanje u slobodni promet i pojedine od posebnih carinskih postupaka u koje mogu biti stavljena dobra koja ulaze na carinsko područje Unije, sustavne mjere kontrole ne bi trebale obuhvaćati provoz.
- (7) Mnoge treće zemlje i većina država članica poznaju definicije koje se upotrebljavaju u Konvenciji Unesco-a o mjerama zabrane i sprečavanja nezakonitog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva kulturnih dobara, potpisanoj u Parizu 14. studenoga 1970., („Konvencija Unesco-a iz 1970.”), čije su stranke znatan broj država članica, i u Konvenciji UNIDROIT-a o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima, potpisanoj u Rimu 24. lipnja 1995. Zbog tog se razloga definicije koje se upotrebljavaju u ovoj Uredbi temelje na navedenim definicijama.
- (8) Zakonitost izvoza kulturnih dobara trebalo bi prvenstveno ispitati na temelju zakonâ i drugih propisa zemlje u kojoj su ta kulturna dobra stvorena ili otkrivena. Međutim, kako se ne bi neopravdano ometala zakonita trgovina, osobi koja želi uvesti kulturna dobra na carinsko područje Unije trebalo bi, u određenim slučajevima, iznimno dopustiti da umjesto toga dokaže zakonit izvoz iz neke druge treće zemlje u kojoj su se kulturna dobra nalazila prije njihove otpreme u Uniju. Ta iznimka trebala bi se primjenjivati u slučajevima u kojima se ne može pouzdano utvrditi zemlja u kojoj su kulturna dobra stvorena ili otkrivena ili u slučajevima u kojima su dotična kulturna dobra izvezena prije nego što je Konvencija Unesco-a iz 1970. stupila na snagu, odnosno prije 24. travnja 1972. Kako bi se spriječilo izbjegavanje ove Uredbe jednostavnim slanjem nezakonito izvezenih kulturnih dobara u neku drugu treću zemlju prije njihova uvoza u Uniju, iznimke bi se trebale primjenjivati ako su se kulturna dobra nalazila u trećoj zemlji tijekom razdoblja duljeg od pet godina u druge svrhe osim u svrhe privremene upotrebe, provoza, ponovnog izvoza ili pretovara. Ako navedene uvjete ispunjavaju dvije zemlje ili više njih, relevantna zemlja trebala bi biti zemlja koja je bila posljednja prije unosa kulturnih dobara na carinsko područje Unije.
- (9) U članku 5. Konvencije Unesco-a iz 1970. poziva se države stranke na uspostavu jedne ili više nacionalnih službi za zaštitu kulturnih dobara od nezakonitog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva. Takve nacionalne službe trebale bi raspolagati dostatnim brojem kvalificiranog osoblja kako bi osigurale navedenu zaštitu u skladu s tom konvencijom te bi također trebale omogućiti potrebnu aktivnu suradnju između nadležnih tijela država članica koje su stranke te konvencije u području sigurnosti i u borbi protiv nezakonitog uvoza kulturnih dobara, posebno iz područja pogođenih oružanim sukobima.

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

⁽⁴⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 116/2009 od 18. prosinca 2008. o izvozu kulturnih dobara (SL L 39, 10.2.2009., str. 1.).

⁽⁵⁾ Direktiva 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 159, 28.5.2014., str. 1.).

- (10) Kako bi se izbjeglo nerazmjerno ometanje trgovine kulturnim dobrima preko vanjske granice Unije, ova bi se Uredba trebala primjenjivati samo na kulturna dobra iznad određene granice starosti koja je utvrđena ovom Uredbom. Također se čini primjerenim utvrditi financijski prag kako bi se iz primjene uvjeta i postupaka za uvoz kulturnih dobara na carinsko područje Unije isključila kulturna dobra manje vrijednosti. Tim će se pragovima osigurati da mjere predviđene u ovoj Uredbi budu usmjerene na ona kulturna dobra za koja je najvjerojatnije da bi mogla postati metom pljačkaša na područjima zahvaćenima sukobima, ne isključujući pritom druga dobra koja je potrebno kontrolirati kako bi se osigurala zaštita kulturne baštine.
- (11) Utvrđeno je da nezakonita trgovina opljačkanim kulturnim dobrima može biti izvor financiranja terorizma i način pranja novca u kontekstu nadnacionalne procjene rizika u pogledu rizika povezanih s pranjem novca i financiranjem terorizma koji utječu na unutarnje tržište.
- (12) Budući da su određene kategorije kulturnih dobara, točnije arheološki predmeti i dijelovi spomenika posebno podložni pljački i uništavanju, čini se da je potrebno predvidjeti sustav pojačanog nadzora prije nego što im se dopusti ulazak na carinsko područje Unije. U takvom bi sustavu, prije puštanja takvih kulturnih dobara u slobodni promet u Uniji ili njihova stavljanja u posebni carinski postupak, osim provoza, trebalo zahtijevati podnošenje uvozne dozvole koju je izdalo nadležno tijelo države članice. Osobe koje žele dobiti takvu dozvolu trebale bi moći dokazati zakonit izvoz iz zemlje u kojoj su kulturna dobra stvorena ili otkrivena, i to s pomoću odgovarajućih pratećih dokumenata i dokaza, kao što su izvozna uvjerenja, isprave o vlasništvu, računi, kupoprodajni ugovori, dokumenti o osiguranju, prijevozne isprave i procjene stručnjaka. Nadležna tijela država članica trebala bi na temelju potpunih i točnih zahtjeva bez nepotrebne odgode odlučiti hoće li izdati dozvolu. Sve uvozne dozvole trebale bi biti pohranjene u elektroničkom sustavu.
- (13) Ikona je prikaz neke vjerske ličnosti ili nekog vjerskog događaja. Može biti izrađena od raznih materijala i u raznim veličinama te može biti monumentalna ili prenosiva. U slučajevima u kojima je ikona nekoć bila dio, primjerice, unutrašnjosti crkve, samostana ili kapele, kao samostojeća ili kao dio arhitektonskog namještaja, primjerice, ikonostas ili postolja za ikone, ona je ključan i nedjeljiv dio bogoslužja i liturgijskog života, te bi je trebalo smatrati sastavnim dijelom vjerskog spomenika koji je raskomadani. Čak i u slučajevima kada je određeni spomenik kojem je ikona pripadala nepoznat, ali u kojima postoje dokazi da je ona nekoć bila sastavni dio nekog spomenika, a posebno ako postoje znakovi ili elementi koji ukazuju na to da je ona nekoć bila dio ikonostasa ili postolja za ikone, ikona bi svejedno trebala biti obuhvaćena kategorijom „dijelovi raskomadanih umjetničkih ili povijesnih spomenika ili arheoloških nalazišta” navedenom u Prilogu.
- (14) Uzimajući u obzir posebnu prirodu kulturnih dobara, uloga carinskih tijela iznimno je važna i ona bi trebala moći, prema potrebi, zatražiti dodatne informacije od deklaranta i obaviti fizički pregled kulturnih dobara.
- (15) Kada je riječ o kategorijama kulturnih dobara za čiji uvoz nije potrebna uvozna dozvola, osobe koje žele uvesti takva dobra na carinsko područje Unije trebale bi s pomoću izjave potvrditi i preuzeti odgovornost za njihov zakonit izvoz iz treće zemlje i pružiti dovoljno informacija kako bi carinska tijela mogla identificirati ta kulturna dobra. Radi olakšavanja postupka i zbog pravne sigurnosti, informacije o kulturnim dobrima trebalo bi pružati uz upotrebu standardiziranog dokumenta. Identifikacijska oznaka predmeta, koja je standard koji je preporučio Unesco, mogla bi se upotrebljavati za opis kulturnih dobara. Posjednik dobara trebao bi unijeti te pojedinosti u elektronički sustav kako bi se carinskim tijelima olakšala identifikacija tih dobara i kako bi se omogućile analiza rizika i ciljane kontrole te kako bi se osigurala sljedivost kulturnih dobara nakon njihova ulaska na unutarnje tržište.
- (16) U okviru okruženja jedinstvenog sučelja EU-a za carinu Komisija bi trebala biti odgovorna za uspostavu centraliziranog elektroničkog sustava za podnošenje zahtjeva za uvozne dozvole i izjava uvoznika kao i za pohranu i razmjenu informacija među tijelima država članica, osobito onih koje se odnose na izjave uvoznika i uvozne dozvole.
- (17) Obradom podataka u skladu s ovom Uredbom trebalo bi moći obuhvatiti i osobne podatke te bi tu obradu trebalo provoditi u skladu s pravom Unije. Države članice i Komisija trebale bi osobne podatke obrađivati samo za potrebe ove Uredbe ili u propisno opravdanim slučajevima za potrebe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija, među ostalim za potrebe zaštite od prijetnji javnoj sigurnosti i njihovo sprečavanje. Svako prikupljanje, otkrivanje, prijenos, objava i druga obrada osobnih podataka obuhvaćenih

područjem primjene ove Uredbe trebali bi podlijegati zahtjevima iz uredaba (EU) 2016/679 ⁽⁶⁾ i (EU) 2018/1725 ⁽⁷⁾ Europskog parlamenta i Vijeća. Pri obradi osobnih podataka za potrebe ove Uredbe trebalo bi se također poštovati pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života priznato člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Vijeća Europe te pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života i pravo na zaštitu osobnih podataka, priznato člankom 7., odnosno člankom 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

- (18) Kulturna dobra koja nisu stvorena ni otkrivena na carinskom području Unije, ali su izvezena kao roba Unije, ne bi trebala podlijegati podnošenju uvozne dozvole ni izjave uvoznika pri njihovu vraćanju na to područje kao vraćene robe u smislu Uredbe (EU) br. 952/2013.
- (19) Privremeni uvoz kulturnih dobara u svrhu obrazovanja, znanosti, konzervacije, restauracije, izlaganja, digitalizacije, izvedbenih umjetnosti, istraživanja koja provode akademske ustanove ili suradnje među muzejima ili sličnim ustanovama također ne bi trebao podlijegati podnošenju uvozne dozvole ni izjave uvoznika.
- (20) Smještaj kulturnih dobara iz zemalja pogođenih oružanim sukobima ili prirodnim katastrofama, u izričitu svrhu osiguravanja njihove sigurne pohrane i očuvanja od strane ili pod nadzorom javnog tijela, ne bi trebao podlijegati podnošenju uvozne dozvole ili izjave uvoznika.
- (21) Radi olakšavanja izlaganja kulturnih dobara na komercijalnim sajmovima umjetnina, uvozna dozvola ne bi trebala biti potrebna za privremeno uvezena kulturna dobra, u smislu članka 250. Uredbe (EU) br. 952/2013, i ako je umjesto uvozne dozvole predložena izjava uvoznika. Međutim, podnošenje uvozne dozvole trebalo bi se zahtijevati ako takva kulturna dobra trebaju ostati u Uniji nakon sajma umjetnina.
- (22) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji radi donošenja detaljnih aranžmana za: kulturna dobra koja su vraćena roba ili privremeni uvoz kulturnih dobara na carinsko područje Unije i njihovu sigurnu pohranu, predložaka zahtjevâ za izdavanje uvozne dozvole i obrazaca za uvozne dozvole te predložaka za izjave uvoznika i njihove prateće dokumente te daljnjih postupovnih pravila o njihovu podnošenju i obradi. Provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji i za izradu aranžmana za uspostavu elektroničkog sustava za podnošenje zahtjeva za uvozne dozvole i izjava uvoznika te za pohranu i razmjenu informacija među državama članicama. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾.
- (23) Kako bi se osigurala djelotvorna koordinacija te izbjeglo podvostručivanje napora pri organizaciji osposobljavanja, aktivnosti izgradnje kapaciteta i kampanja za podizanje razine osviještenosti te kako bi se, prema potrebi, naručila relevantna istraživanja i izrada standarda, Komisija i države članice trebale bi surađivati s međunarodnim organizacijama i tijelima kao što su Unesco, Interpol, Europol, Svjetska carinska organizacija, Međunarodni centar za očuvanje i restauraciju kulturnih dobara i Međunarodno vijeće muzeja (ICOM).
- (24) Radi potpore učinkovitoj provedbi ove Uredbe i kao osnova za njezinu buduću evaluaciju, relevantne informacije o trgovinskim tokovima kulturnih dobara trebale bi se prikupljati elektroničkim putem te bi ih države članice i Komisija trebale razmjenjivati. U interesu transparentnosti i javnog nadzora trebalo bi objaviti što više informacija. Trgovinski tokovi kulturnih dobara ne mogu se učinkovito pratiti samo na temelju njihove vrijednosti ili težine. Iznimno je važno elektroničkim putem prikupljati informacije o broju deklariranih predmeta. Budući da za kulturna dobra u kombiniranoj nomenklaturi nije predviđena dodatna mjerna jedinica, potrebno je zahtijevati da se deklarira broj predmetâ.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

⁽⁸⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (25) Strategijom EU-a i Akcijskim planom za upravljanje rizicima u carinskim pitanjima nastoje se, među ostalim, ojačati kapaciteti carinskih tijela kako bi se povećala sposobnost pružanja odgovora na rizike u području kulturnih dobara. Trebalo bi upotrebljavati zajednički okvir upravljanja rizikom utvrđen u Uredbi (EU) br. 952/2013, a carinska tijela trebala bi razmjenjivati relevantne informacije o riziku.
- (26) Kako bi se iskoristilo stručno znanje međunarodnih organizacija i tijela koja djeluju u području kulture te njihovo iskustvo u vezi s nezakonitom trgovinom kulturnim dobrima, u zajedničkom okviru upravljanja rizikom pri utvrđivanju rizika povezanih s kulturnim dobrima u obzir bi trebalo uzeti preporuke i smjernice koje su te organizacije i tijela izdali. Pri utvrđivanju onih trećih zemalja čija je baština u najvećoj opasnosti i predmeta koji se iz tih trećih zemalja često izvoze u okviru nezakonite trgovine osobito bi se trebalo voditi Crvenim popisima koje je izdao ICOM.
- (27) Potrebno je organizirati kampanje za podizanje razine osviještenosti usmjerene prema kupcima kulturnih dobara u pogledu rizika povezanih s nezakonitom trgovinom te pomagati tržišnim subjektima da shvate ovu Uredbu i primjenjuju je. U širenje tih informacija države članice trebale bi uključiti relevantne nacionalne kontaktne točke i druge službe za pružanje informacija.
- (28) Komisija bi trebala osigurati da mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) ostvaruju korist od odgovarajuće tehničke pomoći te bi trebala olakšati pružanje informacija takvim poduzećima radi učinkovite provedbe ove Uredbe. MSP-ovi s poslovnim nastanom u Uniji koji uvoze kulturna dobra trebali bi stoga ostvarivati korist od sadašnjih i budućih programa Unije za potporu kompetitivnosti malih i srednjih poduzeća.
- (29) Radi poticanja usklađenosti i sprečavanja izbjegavanja obveza, države članice trebale bi uvesti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za nepoštovanje odredaba ove Uredbe i o tim sankcijama obavijestiti Komisiju. Sankcije koje države članice uvedu za kršenja ove Uredbe trebale bi imati istovjetan učinak odvracanja u cijeloj Uniji.
- (30) Države članice trebale bi osigurati da se carinska tijela i nadležna tijela dogovore o mjerama iz članka 198. Uredbe (EU) br. 952/2013. Pojednostiti u pogledu tih mjera trebale bi podlijegati nacionalnom pravu.
- (31) Komisija bi trebala bez odgode donijeti pravila kojima se provodi ova Uredba, posebno ona koja se odnose na odgovarajuće elektroničke standardizirane obrasce koje treba koristiti za podnošenje zahtjeva za izdavanje uvozne dozvole ili za pripremu izjave uvoznika te zatim u što kraćem roku uspostaviti elektronički sustav. Primjenu odredaba koje se odnose na uvozne dozvole i izjave uvoznika trebalo bi u skladu s time odgoditi.
- (32) U skladu s načelom proporcionalnosti, radi ostvarenja temeljnih ciljeva ove Uredbe potrebno je i primjereno utvrditi pravila o unosu te uvjetima i postupcima za uvoz kulturnih dobara na carinsko područje Unije. Ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva koji se nastoje ostvariti u skladu s člankom 5. stavkom 4. Ugovora o Europskoj uniji,

DONIJELI SU OVU UREDBU

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju uvjeti za unos kulturnih dobara te uvjeti i postupci za uvoz kulturnih dobara u svrhu očuvanja kulturne baštine čovječanstva te sprečavanja nezakonite trgovine kulturnim dobrima, osobito ako takva nezakonita trgovina može doprinijeti financiranju terorizma.
2. Ova se Uredba ne primjenjuje na kulturna dobra koja su stvorena ili otkrivena na carinskom području Unije.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „kulturna dobra” znači svaki predmet koji ima arheološku, pretpovijesnu, povijesnu, književnu, umjetničku ili znanstvenu vrijednost, kako je navedeno u Prilogu;

2. „unos kulturnih dobara” znači svaki unos na carinsko područje Unije kulturnih dobara koja podliježu carinskom nadzoru ili carinskim provjerama u skladu s Uredbom (EU) br. 952/2013;
3. „uvoz kulturnih dobara” znači:
 - (a) puštanje kulturnih dobara u slobodni promet kako je navedeno u članku 201. Uredbe (EU) br. 952/2013; ili
 - (b) stavljanje kulturnih dobara u jednu od sljedećih kategorija posebnih postupaka iz članka 210. Uredbe (EU) br. 952/2013:
 - i. smještaj, među ostalim u carinskom skladištu i slobodnim zonama;
 - ii. posebna uporaba, koja obuhvaća privremeni uvoz i uporabu u posebne svrhe;
 - iii. unutarnja proizvodnja;
4. „posjednik dobara” znači posjednik robe kako je definiran u članku 5. točki 34. Uredbe (EU) br. 952/2013;
5. „nadležna tijela” znači javna tijela koja su države članice odredile za izdavanje uvoznih dozvola.

Članak 3.

Unos i uvoz kulturnih dobara

1. Zabranjen je unos kulturnih dobara iz dijela A Priloga koja su s državnog područja zemlje u kojoj su stvorena ili otkrivena iznesena uz kršenje zakonâ i drugih propisa te zemlje.

Carinska tijela i nadležna tijela poduzimaju sve odgovarajuće mjere kada se pokušaju unijeti kulturna dobra kako je navedeno u prvom podstavku.

2. Uvoz kulturnih dobara navedenih u dijelovima B i C Priloga dopušten je samo nakon dostavljanja:
 - (a) uvozne dozvole izdane u skladu s člankom 4.; ili
 - (b) izjave uvoznika podnesene u skladu s člankom 5.
3. Uvozna dozvola ili izjava uvoznika iz stavka 2. ovog članka dostavljaju se carinskim tijelima u skladu s člankom 163. Uredbe (EU) br. 952/2013. Ako su kulturna dobra stavljena u postupak slobodne zone, posjednik dobara dostavlja uvoznu dozvolu ili izjavu uvoznika prilikom podnošenja dobara carini u skladu s člankom 245. stavkom 1. točkama (a) i (b) Uredbe (EU) br. 952/2013.
4. Stavak 2. ovog članka ne primjenjuje se na:
 - (a) kulturna dobra koja su vraćena roba u smislu članka 203. Uredbe (EU) br. 952/2013;
 - (b) uvoz kulturnih dobara isključivo radi osiguravanja njihove sigurne pohrane od strane ili pod nadzorom javnog tijela s namjerom povrata tih kulturnih dobara kada to situacija bude dopuštala;
 - (c) privremeni uvoz kulturnih dobara u smislu članka 250. Uredbe (EU) br. 952/2013 na carinsko područje Unije u svrhe obrazovanja, znanosti, konzervacije, restauracije, izlaganja, digitalizacije, izvedbenih umjetnosti, istraživanja koja provode akademske ustanove ili suradnje među muzejima ili sličnim ustanovama.

5. Uvozna dozvola nije potrebna za uvezena kulturna dobra koja su stavljena u postupak privremenog uvoza, u smislu članka 250. Uredbe (EU) br. 952/2013, ako takva dobra trebaju biti izložena na komercijalnim sajmovima. U takvim slučajevima mora se dostaviti izjava uvoznika u skladu s postupkom iz članka 5. ove Uredbe.

Međutim, ako se ta kulturna dobra naknadno stavljaju u neki drugi carinski postupak iz članka 2. točke 3. ove Uredbe, zahtijeva se uvozna dozvola izdana u skladu s člankom 4. ove Uredbe.

6. Komisija provedbenim aktima utvrđuje detaljne aranžmane za kulturna dobra koja su vraćena roba, za uvoz kulturnih dobara radi njihove sigurne pohrane i za privremeni uvoz kulturnih dobara kako je navedeno u stavcima 4. i 5. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 13. stavka 2.

7. Stavkom 2. ovog članka ne dovode se u pitanje druge mjere koje Unija donosi u skladu s člankom 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

8. Pri podnošenju carinske deklaracije za uvoz kulturnih dobara navedenih u dijelovima B i C Priloga broj predmetâ navodi se upotrebom dodatne mjerne jedinice, kako je utvrđena u tom Prilogu. Ako se kulturna dobra stavljaju u postupak slobodne zone, posjednik dobara mora navesti broj predmetâ prilikom podnošenja dobara u skladu s člankom 245. stavkom 1. točkama (a) i (b) Uredbe (EU) br. 952/2013.

Članak 4.

Uvozna dozvola

1. Za uvoz kulturnih dobara navedenih u dijelu B Priloga, osim onih iz članka 3. stavaka 4. i 5., potrebna je uvozna dozvola. Tu uvoznju dozvolu izdaje nadležno tijelo države članice u kojoj su kulturna dobra prvi put stavljena u jedan od carinskih postupaka iz članka 2. točke 3.

2. Uvozne dozvole koje su nadležna tijela neke države članice izdala u skladu s ovim člankom valjane su u cijeloj Uniji.

3. Uvozna dozvola, izdana u skladu s ovim člankom, ne smatra se dokazom zakonitog podrijetla ili vlasništva dotičnih kulturnih dobara.

4. Posjednik dobara podnosi zahtjev za izdavanje uvozne dozvole nadležnom tijelu države članice iz stavka 1. ovog članka putem elektroničkog sustava iz članka 8. Zahtjevu se prilažu popratni dokumenti i informacije kojima se dokazuje da su dotična kulturna dobra izvezena iz zemlje u kojoj su stvorena ili otkrivena u skladu sa zakonima i drugim propisima te zemlje ili se dokazuje da takvi zakoni i drugi propisi nisu postojali u trenutku kada su ta dobra iznesena iz njezina državnog područja.

Odstupajući od prvog podstavka, zahtjevu se umjesto toga mogu priložiti popratni dokumenti i informacije kojima se dokazuje da su dotična kulturna dobra izvezena u skladu sa zakonima i drugim propisima posljednje zemlje u kojoj su se nalazila tijekom razdoblja duljeg od pet godina i u druge svrhe osim u svrhe privremene upotrebe, provoza, ponovnog izvoza ili pretovara, u sljedećim slučajevima:

(a) zemlja u kojoj su kulturna dobra stvorena ili otkrivena ne može se pouzdano utvrditi; ili

(b) kulturna dobra iznesena su iz zemlje u kojoj su stvorena ili otkrivena prije 24. travnja 1972.

5. Dokaz da su dotična kulturna dobra izvezena u skladu sa stavkom 4. podnosi se u obliku izvoznih uvjerenja ili izvoznih dozvola ako je dotična zemlja utvrdila takve dokumente za izvoz kulturnih dobara u trenutku izvoza.

6. Nadležno tijelo provjerava je li zahtjev potpun. U roku od 21 dana od primitka zahtjeva traži od podnositelja zahtjeva da dostavi informacije ili dokumente koji nedostaju ili dodatne informacije ili dokumente.

7. U roku od 90 dana od primitka potpunog zahtjeva nadležno tijelo razmatra zahtjev i odlučuje o izdavanju uvozne dozvole ili odbijanju zahtjeva.

Nadležno tijelo odbija zahtjev u sljedećim slučajevima:

- (a) ako ima informacije ili opravdane razloge za sumnju da su kulturna dobra iznesena s državnog područja zemlje u kojoj su stvorena ili otkrivena uz kršenje zakonâ i drugih propisa te zemlje;
- (b) ako nisu podneseni dokazi iz stavka 4.;
- (c) ako ima informacije ili opravdane razloge za sumnju da posjednik dobara ta dobra nije zakonito stekao; ili
- (d) ako je obaviješteno da postoje neriješeni zahtjevi za povrat kulturnih dobara koje su podnijela tijela zemlje u kojoj su ta kulturna dobra stvorena ili otkrivena.

8. U slučaju odbijanja zahtjeva, administrativna odluka iz stavka 7., zajedno s obrazloženjem i informacijama o žalbenom postupku, priopćuju se podnositelju zahtjeva bez odgode.

9. Kada se podnese zahtjev za uvoznú dozvolu koja se odnosi na kulturna dobra za koja je takav zahtjev prethodno bio odbijen, podnositelj zahtjeva o prethodnom odbijanju obavješćuje nadležno tijelo kojemu se zahtjev podnosi.

10. Ako država članica odbije zahtjev, to se odbijanje zajedno s razlozima na kojima se temelji priopćuje ostalim državama članicama i Komisiji putem elektroničkog sustava iz članka 8.

11. Države članice bez odgode određuju nadležna tijela za izdavanje uvoznih dozvola u skladu s ovim člankom. Države članice Komisiji priopćuju pojedinosti o nadležnim tijelima i sve promjene u tom pogledu.

Komisija objavljuje pojedinosti o nadležnim tijelima i sve promjene u vezi s njima u seriji „C” *Službenog lista Europske unije*.

12. Komisija provedbenim aktima utvrđuje predložak i format zahtjeva za izdavanje uvozne dozvole te navodi moguće popratne dokumente kojima se dokazuje zakonito podrijetlo dotičnih kulturnih dobara kao i postupovna pravila o podnošenju i obradi takvog zahtjeva. Pri utvrđivanju tih elemenata Komisija nastoji postići ujednačenu primjenu postupaka za izdavanje uvoznih dozvola među nadležnim tijelima. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 13. stavka 2.

Članak 5.

Izjava uvoznika

1. Za uvoz kulturnih dobara navedenih u dijelu C Priloga potrebna je izjava uvoznika koju posjednik dobara podnosi putem elektroničkog sustava iz članka 8.

2. Izjava uvoznika sastoji se od:

- (a) izjave koju je potpisao posjednik dobara u kojoj se navodi da su kulturna dobra izvezena iz zemlje u kojoj su stvorena ili otkrivena u skladu sa zakonima i drugim propisima te zemlje u trenutku kada su iznesena iz njezina državnog područja; i
- (b) standardiziranog dokumenta u kojem se dotična kulturna dobra opisuju s dovoljno pojedinosti kako bi ih tijela mogla identificirati te provesti analizu rizika i ciljane kontrole.

Odstupajući od prvog podstavka točke (a), u izjavi se umjesto toga može navesti da su dotična kulturna dobra izvezena u skladu sa zakonima i drugim propisima posljednje zemlje u kojoj su se nalazila tijekom razdoblja duljeg od pet godina i u druge svrhe osim u svrhe privremene upotrebe, provoza, ponovnog izvoza ili pretovara, u sljedećim slučajevima:

- (a) zemlja u kojoj su kulturna dobra stvorena ili otkrivena ne može se pouzdano utvrditi; ili
- (b) kulturna dobra iznesena su iz zemlje u kojoj su stvorena ili otkrivena prije 24. travnja 1972.

3. Komisija provedbenim aktima utvrđuje standardizirani predložak izjave uvoznika i format kao i postupovna pravila o njezinu podnošenju te navodi moguće popratne dokumente kojima se dokazuje zakonito podrijetlo dotičnih kulturnih dobara koje bi posjednik dobara trebao imati te pravila o obradi izjave uvoznika. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 13. stavka 2.

Članak 6.

Nadležni carinski uredi

Države članice mogu ograničiti broj carinskih ureda nadležnih za postupanje u vezi uvozom kulturnih dobara obuhvaćenih ovom Uredbom. Ako države članice primjenjuju takvo ograničenje, Komisiji priopćuju pojedinosti o tim carinskim uredima i sve promjene u tom pogledu.

Komisija objavljuje pojedinosti o nadležnim carinskim uredima i sve promjene u vezi s njima u seriji „C” *Službenog lista Europske unije*.

Članak 7.

Administrativna suradnja

Za potrebe provedbe ove Uredbe države članice osiguravaju suradnju među svojim carinskim tijelima i s nadležnim tijelima iz članka 4.

Članak 8.

Upotreba elektroničkog sustava

1. Pohrana i razmjena informacija među tijelima država članica, osobito onih koje se odnose na uvozne dozvole i izjave uvoznika provode se putem centraliziranog elektroničkog sustava.

U slučaju privremenog kvara elektroničkog sustava privremeno se mogu upotrebljavati drugi načini za pohranu i razmjenu informacija.

2. Komisija provedbenim aktima utvrđuje:

(a) aranžmane za uvođenje, rad i održavanje elektroničkog sustava iz stavka 1.;

(b) detaljna pravila u pogledu podnošenja, obrade, pohrane i razmjene informacija među tijelima država članica putem elektroničkog sustava ili drugih načina iz stavka 1.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 13. stavka 2. do 28. lipnja 2021.

Članak 9.

Uspostava elektroničkog sustava

Komisija uspostavlja elektronički sustav iz članka 8. Taj elektronički sustav mora biti operativan najkasnije četiri godine nakon stupanja na snagu prvog od provedbenih akata iz članka 8. stavka 2.

Članak 10.

Zaštita osobnih podataka i razdoblja zadržavanja podataka

1. Carinska tijela i nadležna tijela država članica djeluju kao voditelji obrade osobnih podataka prikupljenih u skladu s člancima 4., 5. i 8.

2. Obrada osobnih podataka na temelju ove Uredbe provodi se samo u svrhu definiranu u članku 1. stavku 1.

3. Samo propisno ovlašteno osoblje tijela ima pristup osobnim podacima prikupljenima u skladu s člancima 4., 5. i 8. te ti podaci moraju biti na odgovarajući način zaštićeni od neovlaštenog pristupa ili priopćivanja. Podaci se ne smiju otkrivati ni priopćivati bez izričitog pisanog odobrenja tijela koje je izvorno prikupilo informacije. Međutim, takvo odobrenje nije potrebno ako se od tijela zahtijeva da otkriju ili priopće te informacije u skladu s pravnim odredbama koje su na snazi u dotičnoj državi članici, a posebno u vezi sa sudskim postupcima.

4. Tijela osobne podatke prikupljene u skladu s člancima 4., 5. i 8. pohranjuju na razdoblje od 20 godina od datuma na koji su ti podaci prikupljeni. Ti se osobni podaci brišu po isteku tog razdoblja.

Članak 11.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Do 28. prosinca 2020. države članice obavješćuju Komisiju o pravilima o sankcijama koje se primjenjuju na unos kulturnih dobara uz kršenje članka 3. stavka 1. i o povezanim pitanjima.

Do 28. lipnja 2025. države članice obavješćuju Komisiju o pravilima o sankcijama koje se primjenjuju na druga kršenja ove Uredbe, a posebno na davanje lažnih izvjava i podnošenje lažnih informacija, i o povezanim pitanjima.

Države članice bez odgode obavješćuju Komisiju o svim naknadnim izmjenama koje utječu na ta pravila.

Članak 12.

Suradnja s trećim zemljama

U pitanjima koja su obuhvaćena aktivnostima Komisije te u mjeri u kojoj je to potrebno za ispunjenje njezinih zadaća u okviru ove Uredbe Komisija u suradnji s državama članicama može organizirati osposobljavanja i aktivnosti izgradnje kapaciteta namijenjene trećim zemljama.

Članak 13.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor osnovan člankom 8. Uredbe Vijeća (EZ) br. 116/2009. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 14.

Izvješćivanje i evaluacija

1. Države članice Komisiji dostavljaju informacije o provedbi ove Uredbe.

U tu svrhu Komisija šalje odgovarajuće upitnike državama članicama. Države članice u roku od šest mjeseci od primitka upitnika Komisiji dostavljaju tražene informacije.

2. U roku od tri godine od datuma početka primjene ove Uredbe u cijelosti i svakih pet godina nakon toga, Komisija podnosi izvješće o provedbi ove Uredbe Europskom parlamentu i Vijeću. To je izvješće javno dostupno i sadržava odgovarajuće statističke informacije na razini Unije i nacionalnoj razini, kao što su broj izdanih uvoznih dozvola, broj odbijenih zahtjeva i broj podnesenih izvjava uvoznika. Izvješće sadržava razmatranje praktične provedbe, uključujući utjecaj na gospodarske subjekte Unije te osobito na MSP-ove.

3. Do 28. lipnja 2020. i svakih 12 mjeseci nakon toga sve do uspostave elektroničkog sustava kako je navedeno u članku 9. Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o napretku ostvarenom u vezi s donošenjem provedbenih akata kako je navedeno u članku 8. stavku 2. te u vezi s uspostavom elektroničkog sustava kako je navedeno u članku 9.

Članak 15.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 16.**Primjena**

1. Ova Uredba primjenjuje se od dana stupanja na snagu.
2. Neovisno o stavku 1.:
 - (a) članak 3. stavak 1. počinje se primjenjivati od 28. prosinca 2020.;
 - (b) članak 3. stavci 2. do 5. te stavci 7. i 8., članak 4. stavci 1. do 10., članak 5. stavci 1. i 2. i članak 8. stavak 1. počinju se primjenjivati od dana na koji elektronički sustav iz članka 8. postane operativan ili najkasnije od 28. lipnja 2025. Komisija objavljuje datum na koji su uvjeti iz ovoga stavka ispunjeni u seriji „C” *Službenog lista Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 17. travnja 2019.

Za Europski parlament

Predsjednik

A. TAJANI

Za Vijeće

Predsjednik

G. CIAMBA

PRILOG

Dio A. Kulturna dobra obuhvaćena člankom 3. stavkom 1.

-
- (a) rijetke kolekcije i kolekcionarski primjerci faune, flore, minerala i anatomije te predmeti paleontološke vrijednosti;
-
- (b) imovina koja se odnosi na povijest, uključujući povijest znanosti i tehnologije te vojnu i društvenu povijest, život nacionalnih vođa, mislilaca, znanstvenika i umjetnika te na važne nacionalne događaje;
-
- (c) predmeti pronađeni tijekom arheoloških iskopavanja, uključujući zakonita i nezakonita iskopavanja, ili iz arheoloških nalazišta na kopnu ili pod vodom;
-
- (d) dijelovi raskomadanih umjetničkih ili povijesnih spomenika ili arheoloških nalazišta ⁽¹⁾;
-
- (e) antikviteti stariji od stotinu godina, kao što su natpisi, kovanice i gravirani pečati;
-
- (f) predmeti od etnološkog interesa;
-
- (g) predmeti umjetničke vrijednosti, primjerice:
- i. slike, crteži i pasteli, izrađeni u potpunosti rukom na bilo kojoj podlozi te od bilo kojeg materijala (isključujući proizvode industrijskog dizajna i gotove proizvode ukrašene rukom);
 - ii. originalne skulpture i kipovi, od bilo kojeg materijala;
 - iii. originalne gravure, grafike i litografije;
 - iv. originalni umjetnički asamblaži i instalacije, od bilo kojeg materijala;
-
- (h) rijetki rukopisi i inkunabule;
-
- (i) stare knjige, dokumenti i publikacije od posebne (povijesne, umjetničke, znanstvene, književne ili sl.) važnosti, pojedinačno ili u zbirkama;
-
- (j) poštanske marke, biljezi i slično, pojedinačno ili u zbirkama;
-
- (k) arhivi, uključujući zvučne, fotografske i kinematografske arhive;
-
- ⁽¹⁾ komadi namještaja starijeg od stotinu godina te stari glazbeni instrumenti.
-

Dio B. Kulturna dobra obuhvaćena člankom 4.

Kategorije kulturnih dobara u skladu s dijelom A	Poglavlje, tarifni broj ili tarifni podbroj kombinirane nomenklature (KN)	Minimalna starost	Minimalni financijski prag (carinska vrijednost)	Dodatne mjerne jedinice
(c) predmeti pronađeni tijekom arheoloških iskapanja, uključujući zakopana ili nezakonita iskapanja, ili iz arheoloških nalazišta na kopnu ili pod vodom;	ex 9705; ex 9706	stariji od 250 godina	Bilo koja vrijednost	Broj komada (p/st)
(d) dijelovi raskomadanih umjetničkih ili povijesnih spomenika ili arheoloških nalazišta ⁽¹⁾ ;	ex 9705; ex 9706	stariji od 250 godina	Bilo koja vrijednost	Broj komada (p/st)

⁽¹⁾ Liturgijske ikone i kipovi, čak i samostojeći, moraju se smatrati kulturnim dobrima koja pripadaju ovoj kategoriji.

Dio C. Kulturna dobra obuhvaćena člankom 5.

Kategorije kulturnih dobara u skladu s dijelom A	Poglavlje, tarifni broj ili tarifni podbroj kombinirane nomenklature (KN)	Minimalna starost	Minimalni financijski prag (carinska vrijednost)	Dodatne mjerne jedinice
(a) rijetke kolekcije i kolekcionarski primjerci faune, flore, minerala i anatomije te predmeti od paleontološke vrijednosti;	ex 9705	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)
(b) imovina koja se odnosi na povijest, uključujući povijest znanosti i tehnologije te vojnu i društvenu povijest, život nacionalnih vođa, mislilaca, znanstvenika i umjetnika te na događaje od nacionalne važnosti;	ex 9705	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)
(e) antikviteti, na primjer natpisi, kovanice i gravirani pečati;	ex 9706	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)
(f) predmeti od etnološkog interesa;	ex 9705	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)
(g) predmeti od umjetničke vrijednosti, na primjer: i. slike, crteži i pasteli, izrađeni u potpunosti rukom na bilo kojoj podlozi te od bilo kojeg materijala, (isključujući proizvode industrijskog dizajna i gotove proizvode ukrašene rukom);	ex 9701	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)

Kategorije kulturnih dobara u skladu s dijelom A	Poglavlje, tarifni broj ili tarifni podbroj kombinirane nomenklature (KN)	Minimalna starost	Minimalni financijski prag (carinska vrijednost)	Dodatne mjerne jedinice
ii. originalne skulpture i kipovi, od bilo kojeg materijala;	ex 9703	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)
iii. originalne gravure, grafike i litografije;	ex 9702;	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)
iv. originalni umjetnički asamblaži i instalacije, od bilo kojeg materijala;	ex 9701	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)
(h) rijetki rukopisi i inkunabule	ex 9702; ex 9706	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)
(i) stare knjige, dokumenti i publikacije od posebne vrijednosti, pojedinačno ili u zbirnama (povijesne, umjetničke, znanstvene, književne ili sl.), pojedinačno ili u zbirnama;	ex 9705; ex 9706	stariji od 200 godina	18 000 EUR ili više po komadu	Broj komada (p/st)